

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI, POSWIECONY
SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIĄ DĄBROWSKIEGO.

REDAKCYJA I ADMINISTRACJA:
CZĘSTOCHOWA, II-ga ALEJA Nr. 38. — TELEFON Nr. 30.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od 9—10 wiecz. Rękopisów nadesł. redakcja nie zwraca

REDAKCYJA I ADMINISTRACJA:
CZĘSTOCHOWA, II-ga ALEJA Nr. 38. — TELEFON Nr. 30.

WYKONAWCZYSTWA: Rozczyna rb. 6, półrocznie rb. 8, kwartalnie rb. 1 k. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową lub odosłaniem do domów. Zagranicą, za markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kop. 60. Zmiana adresu kop. 20.
Listów nieterminowych lub niedostatecznie opłaconych redakcja nie przyjmuje.

REMY OGŁOSZEŃ: Za wiersz pięciowy jednoznaczny lub jego miejsce Nadesłane k. 50 przed tekstem b. 40, za tekstem, 3 kol. i nekrologi po kop. 25, na 4 kol. po kop. 10. Drobne ogłoszenia po kop. 3 za wiersz. Najtańsze ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenie treści matrymonialnej o 50 proc. drożej. Za dołączenia prospektów lub reklam po 6 rubli od 1000 egzemplarzy.

Agencja: w Rakowie, Noworadomsku, Myszkowie, Zawierciu, Piotrkowie, Łodzi i Warszawie. Cena pojedynczego egzemplarza kop. 3.

TEATR URANJA

Program od wtorku 26 do piątku 29 maja

Bandyci i zwierzęta

Wysoce ciekawy
dramat w 3. du-
zych częściach

Kronika Gaumont'a (nat.) Zjazd futurystów (b. k.)
Syn adeptowany (komedia)

Sensacja! Na scenie: Sensacja!

Królowej ognia i elektryczności MARJI WOLTA

od ciała Marji Wolta można zapalać pocho-
dnie, węgle i lampki elektryczne, cygara
papierosy i t. d. Wytzymuje prądu do
6,000 wolt. Między innymi Kaźń w Ame-
ryce! Coś nieprawdopodobnego! Najcie-
kawszego

Dzisiaj w Uranji!!! nad program wszystkich obrazów

Tajemnica pokoju № 100

Ostrej treści farsa w 3-ch częściach wykonana przez najlepszych ulubieńców Warszawskich.

Teatr PARYSKI II ALEJA 19. TELEF. 334.

Program od wtorku 26 do piątku 29 Maja r. b.

Bandyci i zwierzęta

Dramat w 4-ch częściach.
Wielki pożar Warszawskich składów (nat.)
Małeczka baba Świstulkin i S-ki (kom.)
Kronika Gaumont'a (nat.)
Dziewicze zabawy (fantazja)
Nieboszczyk swatem (komedia w 1 ak.)
Podróż po południowej Francji (z nat.)

Na scenie
pod artystycznym kierunkiem
Wł. Glogera

NIEBOSZCZYK

SWATEM

Komedia w 1 ak. nap. Alf.

CZĘSTOCHOWSKA FABRYKA ZAPALEK

Tow. Akc. „N. A. Łapszyn”

dawniej „Sachs i Piesch”

została uruchomiona. Obstalunki
przyjmuje Warszawski Oddział Tow.
Akc. „W. A. Łapszyn“ ul. Królewska 29a.

TEATR „ODEON”

II Aleja № 43.

KRZEMIŃSKIEGO
Najstarszy w Królestwie
Telefon № 4-77.

Program od środy 27 do piątku 29 Maja

Dzisiaj najwybitniejsza sensacja chwili! Słynny obraz agitacyjny wydany przez 1-wo „Przyjaciół Pokoju”

Niech będzie przeklęta wojna!!!

Obraz ilustruje okropności wojny przy-
szłej, w której walczący posługiwali się
będą nowoczesnymi zdobyciami nauki.
3 wielkich części. — Całość w kolo-
rach naturalnych.

Maks oberkelnerem | Dziennik Pathé № 266b.
Zaokomita komedia MAKSA LINDERA | Kronika chwili bieżącej.

Na scenie: Tylko kilka występów snanego komika teatrów warszawskich
TADEUSZA POŁA ze swoim repertuarem.

Z powodu bardzo kosztownej dzierżawy obrazu, ceny miejsc podwyższone o 5 kop. 3-ie miejsce — ceny zwykłe.

Lekarz-Dentysta

Stefan BABYLSKI

Przyjmuje od 10—1 i od 4—7
Częstochowa 2 Aleja Nr. 43, tel. 611

Gabinety Leczniczo-Dentystyczne R. Filipowicza

II-ga Aleja N-r. 24, telefon 482.
Przyjęcia:
od 9—1 i od 3—7 p.p. prócz niedz. i świąt
Specjaln. zęby sztuczne w kauczuku i złocie

7-mio kl. zakład naukowy żeński

W. GOLCZEWSKIEJ = CHRZANOWSKIEJ

w Częstochowie, Teatralna № 9.

Zawiadania ze egzamina dla nowowstępujących uczennic odbywać się będą w maju; od 20-go do 30-go, oraz w czerwcu; od 9-go do 15-go

Pensjonat Anny Stetkiewiczowej

wyłącznie dla uczennic szkoły W. Golczewskiej-Chrzano-wskiej będzie
otwarty w dniu 1-go Września r. b.

Zegarek złoty

damski z monogramem R. M. z
łańcuszkiem zgubiono w lasach
dominium Złoty Potok w niedzielę
dn. 24 b. m. Uczciwy znalazca
zechce złożyć takowy w Administr.
„Gońca” za sowitą nagrodą.

Doktor BRONIAŃTOWSKI

PAWEŁ
Częstochowa Nowy-Rynek 34, Telefon 34.
Chętny skóra, włosów plicowe, weneryczne i Kosme-
tyka lekarska. Przyjmuje od 9—12 rano i od 4—8 popoł.
Panie od 3—4 popołudn. Stosuje wrodzinyne wstrzyki-
wanie SALWARSANU (HATA) 006 i 014 i badała krwi
na syfilis.

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarsko-Sztukatorski

KRUSZYŃSKI I PROSZOWSKI

WYKONYWA:
Rzeźby pomniki, roboty
budowlane i kościelne.

Częstochowa Aleja 3-cia dom własny
Egzystuje od roku 1887. Telefon 2-60.
Fabryka posadzki cementowej na chodniki stopni mozaikowych, oraz wszelkich wyrobów z cementu. Ceny przystępne

„OLIMPJA”

III Aleja przy parku

Dziś w piątek występy pierwszorzędnych sił atrakcyjnych.

1. **The Boston Boys** (komiczni zonglerzy)
2. **Wojciech Wróblewski** (monogolista polski)
3. **Fenomenalna trefura psów, prof. LAFTMANA.**
4. **Józef Józefowicz** (Polsko Salonowy humorysta komik)

Walozą następujące pary:

1. **Von Ivari** szam. Europy Środkiej w. (Ryga) **Eskale** szam. lekkiej w. (Kurlandia)
2. **Wildman** jedyny żydowski szam. świata **Christensen** szam. Norw. i Szwecji
3. **Baganz** znakom. mistrz Polski i Europy **D-r Ramze** szamp. świata (Ameryka)

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Dobra wymówka.

Mąż powróciwszy późno do domu zostaje żoną zapłakaną i gniewną.

Ładny z ciebie mąż! mówi pani. Hulacz po za domem, gdy ja tu we łzach i niepokoju o ciebie, tracę zdrowie.

Właśnie dlatego przyszedłem tak późno, bo mi chodzilo o twoje zdrowie.

Niegodny kłamco! Śmiesz jeszcze być bezczelnym.

Postuchaj tylko cierpliwie moja duszko już mieliśmy wychodzić, gdy ktoś z naszych znajomych zaproponował, żeby wypić twoje zdrowie koniakami Szustowa. A że było nas jedenastu, więc zanim przeszła kolejka każdego, przeciągnęło się dość długo.

Przynajmniej, zem zapóźno wrócił, ale za to o twoje zdrowie jestem zupełnie spokojny.

„Swój do swego“.

Za wzorem Krakowa, który przed kilkoma miesiącami powołał do życia „Ligę spolszczenia miast“, i Lwów obecnie stworzył podobną instytucję. — Przed paroma dniami ukonstytuowało się w stolicy Galicji. Coraz szersze kręgi zatacza ruch, zmierzający do usamodzielnienia polskiego życia ekonomicznego i do oparcia go na silnych narodowych podstawach. Dla tych, co zdolni są sprawę tę należeć i trzeźwo traktować, jasnym jest, iż pierwszym krokiem na drodze, wiodącej do zrealizowania tych postulatów jest wypracowanie z handlu i przemysłu żywiół obyech. To też, choć powoli, w tym kierunku tudzież się poczyna Galicja do czynu. Dziś już cały szereg pism wyraźnie służy hasłu ożydzenia i odniemczenia naszego życia ekonomicznego. Walka z żydami, zwłaszcza dotąd niewidoczna nigdzie, coraz większą ilość zwolenników zdobywa sobie w kraju całym. Walce tej usilnie przeciw działają władze galicyjskie. Z prowincji wciąż dochodzą wieści o konfisko-

waniu przez prokuratorję artykułów pism, podnoszących hasło bojkotowania handlu żydowskiego. Ciekawą jest rzeczą, iż podczas gdy większość pism w Królestwie swobodnie pisała o książce Niemcewskiego „Dusza żydowska“, w Galicji wszystkie niemal artykuły i recenzje o tym dziele zostały skonfiskowane. Niemniej jaskrawym przejawem filosemickiego nastroju — władz galicyjskich, stosujących się do wskazań Wiednia, był fakt, który miał w swoim czasie miejsce w Krakowie. Gdy przybył tu z odczytem „O samoobronie żydów“ litwacki prokurator Sokołow, władze krakowskie pozwoliły mu odczytać ten wygłoszenie; gdy zaś później Niemcewski chciał w tymże Krakowie wygłosić odczyt o talmudzie, władze zezwolić na odczyt nie zgodziły się.

KAFLE MISTOWSKIE I PRUSICKIE. INSTALACJA PIECOW. I KUCHEN.

L. Nieprzecki i S-ka
Teatralna № 34. Telefon № 321

Listy do Redakcji

Szanowny Panie Redaktorze!

Z przykrością muszę zaprotestować przeciw sprawozdaniu przedstawiciela „Gońca Czesłochowskiego“ który pozwolił sobie na tendencyjną recenzję z zebrania ogólnego „Obrony“.

Ostatnie nadzwyczajne zebranie ogólne „Obrony“, na którym był obecny p. „felgemi“, było przez Niego w „Gońcu“ z d. 22 maja b.r. tak jednostronnie opisane, że dotknęło niżej podpisanego osobiście. Muszę więc sprostować niektóre zarzuty.

Przedewszystkiem zapytuję, jakie ma prawo sprawozdawca do „oburzania“ się na większość ogólnego zebrania, i napiętnowanie niektórych członków?

Wszak sprawozdawca jest tylko sprawozdawcą, jak sam zaznaczył w kw-

stji p. Egera kiedy tenże czuł się pokrzywdzonym przez Niego w sprawozdaniu — nie może mieć własnego zdania na zebraniu, zatem nie ma prawa publicznie nikogo piętnować, również oburzać się na większość ogólnego zebrania dlatego, że nie głosuje ono tak, jak się jemu podoba.

Chodzi p. „felgemi“ o to, że większością głosów ogólne zebranie zaawizowało „oburza“ się i zmyśla w swem sprawozdaniu, jakoby mniejszość głosujących składała się z osób żyjących z pracy rąk, z czego wynika, że większość, przez którą zawieszono kasę przezorności — nie jest ludźmi pracy. Jest to niegodne sprawozdawcy, — który winien się rumienić za swoje sprawozdanie. W większości głosujących za zawieszeniem kasy, była większość obecnego Zarządu „Obrony“ oraz drobni i wielki kupcy i ludzie pracujący w fabrykach i rzemiosłach; nie było tylko urzędników, starego Zarządu i pracowników „Obrony“.

Co zaś do mnie samego, to po inicjatorze, byłem może pierwszym, który w swoim czasie głosował za założeniem tej kasy przezorności, i ci wszyscy, którzy mnie bliżej znają, dobrze wiedzą, że musiał być bardzo ważne powody, które mnie skłoniły do wystąpienia przeciw tej kasie. Te same powody skłoniły i samego inicjatora tej kasy, p. B. Wałęskiego do wystąpienia z wnioskiem, ażeby tę kasę zawiesić.

Zakładając kasę w tych czasach, kiedy pracownicy „Obrony“ uczciwie i gorliwie pracowali, uważaliśmy sobie za święty obowiązek dbać o pracowników i był im zabezpieczyć. Pod wpływem doktryn współczesnych daliśmy tej kasie szerokie i swobodne pole działania. Niestety, dzięki tej niezależności od „Obrony“ kasa ta wywarła na pracowników wpływ demoralizujący (?)

Zamiast tych błogosławionych skutków, jakich spodziewaliśmy się, zobaczyliśmy ze smutkiem, że pracownicy „Obrony“ zaniedbywali się, rozpijali się, trwonili pieniądze, kradli, co się dało, jedni towary, a inni czas, a „czas to pieniądź“, zwłaszcza kiedy za niego płaci się od 50 do 133 rb. miesięcznie. I to był pierwszy powód. Grube kradzieże, jakich nawet zyski nie mogły pokryć, strata prawie całego kapitału zapasowego, różne wersje między członkami, wszystko to sprawiło, że ogólne zebranie 29 marca wybrało komisję, żeby zbadała na miejscu cały stan rzeczy. Pełni poświęcenia członkowie tej komisji kilka nocy bezsenności poświęciła i odbywszy 18 posiedzeń zbadała rzecz gruntownie i wiernie zdała relację ze swej pracy na nadzwyczajnym ogólnym zebraniu.

Mimo to, iż całą nagrodą dla komisji było uznanie i podziękowanie zebrania ogólnego, (o którym sprawozdawca, — jako jednostronny — nie raczył wspomnieć) komisja na samym wstępie spotkała się z wielkim niezadowolaniem niektórych członków, którzy pośrednio czy bezpośrednio interesowani, woleli by zamiast złodziei, okradających „Obrony“ widzieć za krótkami komisję. Po obliczeniu strat, kiedy komisja przystąpiła do badania pracowników, zdziwiła się bardzo, że pracownicy, którzy po kilka lat z sobą pracowali, odpowiadali tak, jak by się wcale z sobą nie znali i o sobie nie wiedzieli, dopiero przysięgnici do muru faktami i dowodami powiedzieli to, co już musieliby powiedzieć. I znowżat i rozgoryczenie do pracowników, było drugim powodem. Ostatnim powodem do zawieszenia kasy, była chęć poprawienia interesów „Obrony“, która przez pracowników była pokrzywdzona. Pracownicy, mając jaknajlepsze świadectwa, rzucali jeden za drugim pracę i żądali wypłacenia im kapitałów z kasy przezorności. Chcąc uchronić „Obrony“ od jeszcze jednej niepożądanego ewentualności, komisja postawiła wniosek zawieszenia

ONE.

Z angielskiego.

(Dalszy ciąg).

— Nie tak dobrze! powtórzyła śmiejąc się. — Ja bym sądziła, że dla pana są to bardzo nudne czasy. Ja je lubię, bo mi weselej w towarzystwie pana; ale panu musi tu być za spokojnie.

— A może ja właśnie lubię spokój. Bardzo tu spokojnie, prawda, ale też i bardzo rozkosznie.

— Na serjo pan to mówisz? zapytała Dora żywo.

— Jak najserjoźniej. Czasem zdaje mi się, że bym tak chętnie żył aż do końca dni moich. Nie zdziwiłbym się, gdyby przy końcu września okazała się potrzeba wyrugowania mnie stąd prze moca.

— O! mi byśmy pana nigdy, rugować nie chcieli! — rzekła Dora rumieniąc się. — Został byś pan dopóki byś chciał! — tylko zima różni się tu tak od lata — dodała nagle. — Nie został byś tu pan z pewnością na zimę.

— Nie bądź pan tak tego pewna. Pomyśl pani jakie przyjemne zimowe wieczory spędzilibyśmy gwarząc przy kominku.

— To prawda — rzekła z żywością. — Ciekawym, czy też pani pomys-

lisz kiedy o mnie siedząc przy kominku.

— Sądzę, że pan o tem nie wątpisz — jakże bym mogła nie pomyśleć o panu!

— Będę wtedy w Oxfordzie śleczął za notny nat książkami do późnej nocy.

— Czy pan zamierzasz pracować — szczerze po powrocie do Oxfordu? zapytała patrząc na niego pilnie.

— Naturalnie, a pracować będę jeszcze szczerzej gdyby — tu Hugo urwał nagle i rozśmiał się.

— Gdymy co?

— Chciałem coś niedorzecznego powiedzieć, więc wolę nie kończyć.

— Pan tak często tego rodzaju rzeczy mówisz, że jedną więcej lub mniej nie nie znaczy.

— Ładny sposób zachęty!

— Więc cóż chciałeś pan powiedzieć? — Nie, nie powiem. Pani byś to źle przyjęła. Nie mógł bym tego powiedzieć nie będąc pewnym, że odczytnym i zrozumianym będę. A pani nie jestes bardzo uczuciową. Owszem, jak na młodą osobę w twoim wieku jesteś nawet zdumiewająco nie czuła.

— Pan tego przecież na serjo nie mówisz? spytała Dora z rodzajem prze rażenia.

— Owszem pani, gdybym chciał spaść wszystkie przykre rzeczy, jakieś mi od czasu mego przybycia powiedziałaś, a ty byś się pani zdziwiła. Moje zdanie o pani jest, że bardzo krytycznie

zapatrujesz się na ludzi.

— O nie!

— O tak! Lubisz pani wynajdywać cudze słabe strony i dotykać ich zawsze.

— O! proszę, nie mów pan tego. — Pan zapewne tylko żartujesz.

— Może i nie żartuję. Ale cóż to panią obchodzi?

— Co mnie obchodzi?

— Tak; zdaje mi się, że wszystko co tu pani mogłem powiedzieć nie obchodziło by panią. Jesteś pani zbyt niezależna.

— Pan sobie tylko ze mnie żartujesz — jakto? albowż pani nie jesteś niezależna? Sama byś to przyznała, gdyby mogła się porównać z innymi paniami.

— A mnie się zdaje przeciwnie. Zawsze pytam drugich o radę i zdanie. Pana przecież o tyle już rzeczy pytałam, ale nie będę już tego więcej czynić — dodała przedko — bo pan nie jesteś dla mnie dobrym.

— Nie mów że pani tak, bo się zaraz zabiorę preż.

— Gdzie się pan zabierzesz?

— Do Londynu, do Norfolk, do Oxfordu, albo ja wiem, byle tu nie być.

Dora popatrzyła na niego sama nie wiedząc, czy mówi to serjo, czy żartem a Hugo rozśmiał się, bo od niejkiego czasu sprawiło mu to dziwną przyjemność drażnić Dorę i sprzeciwiać się jej po to tylko by potem rozpraszać te chmury jakie na jej ślicznem czole na-

gromadzał.

— Nie lubię pana dzisiaj! — rzekła Dora nawpół o obraza. Coraz bardziej przekonanywam się, że pan nie jesteś do brym.

— Alboż mnie pani kiedy lubisz?

— Dawno bardzo często, ale teraz coraz rzadziej.

— Aż miło słyszeć, nie ma co mówić.

— To własna pana wina. Z początku starałeś się pan być dobrym, ale teraz znudziło ci się to widocznie.

— Tak mnie pani sądzisz? To niiby, znaczy, że nie dbam o to, jakim się pani wydam?

— Nie inaczej.

— W takim razie mam zaszczyt pani oświadczyć, że się głęboko mylisz, bo stokrót więcej dbam teraz o zdanie pani niż przed dwoma tygodniami.

— Doprawdy?

— Tak, sto, tysiąc, milion razy więcej. Widzisz pani, co to jest sądzić z pozorów.

— Trzeba jednak sądzić z pozorów, bo często z czego innego nie można. — Rozumni ludzie jednak patrzą głębiej, bo wiedzą, że to co na powierzchni czestokroć bywa zwodniczem. — Ludzie powinni tak postępować, żeby nigdy nikogo nie zwodzić. — Tego nigdy nie uczynię i to bardzo dobrze, bo gdyby chcieli być zawziędzy szczyrmi nie podobna by było pomiędzy niemi wytrzymać.

Kasy przezorności.

Może za nadto skrajnie postawił swoje zapatrywania, może będąc pod wrażeniem krzywd „Obronę”, dałem się unieść pęzawowi (?) w swoim przemówieniu, które pod żadnym względem jednak nie zasłużyło na publiczne potępienie, co potwierdziło ogólne zebranie, nagradzając mowę mągorącymi oklaskami.

Co zaś do kaucji zarządzającego, — to komisja opierała swój wniosek na informacji najpoważniejszego adwokata w Częstochowie.

Dzięki tylko dziwnej hojności ogólnego zebrania, które członków swych, „dużników”, pozwała o kilka rubli „dużić”, a odpowiedzialnym tysiące darowywa, dlatego, że to nie są członkowie, lecz pracownicy, — zarządzający — jak i ci, co się do kradzieży przyznali, i chcieli w części straty wyrównać, mogą teraz spokojnie spać, nie im już nie grozi, i nikt ich nie piętnuje nawet.

Teraz zapytuje, czy wobec mego wyjaśnienia p. „felgem” cofa swoje okrzyki i innych wystąpienia? Jeżeli tego nie zrobi, ja choć nie należę do tak zwanej inteligencji, gdyż jestem kupcem skromnym i rzemieślnikiem, muszę p. „felgema” uważać za człowieka „niekulturalnego” (?) z którym dysputować niebędę.

Z poważaniem

Marian Misiorowski
członek kom. rewizyjnej
stow. „Obrona”

Częstochowa, 22 maja 1914.

TELEGRAMY.**Echa odrzucenia Samorządu.**

Petersburg 28. Opozycja dumską wysoce jest zdziwiona, że Koło polskie żywi nadzieję na przeprowadzenie projektu samorządu w trybie art. 87 praw zasadniczych. Jednocześnie opozycja przypomina stanowisko Kofa, jakie ono zajęło po przeprowadzeniu tym samym trybem ziemstw na Litwie.

W kółkach rządowych wypowiedział nadzieję, iż zmiana składu Rady państwa nastąpi w końcu roku bież., czyli przeprowadzenie projektu w Radzie stanie się rzeczą możliwą w r. p. Sytuację gabinetu w danej chwili charakteryzują w ten sposób: Zwrócić się na lewo — staje okoniem Rada, zwrócić na prawo — napotkasz opozycję Dumy.

Koleje skarbowe.

Petersburg 28. Rada ministrów zatwierdziła projekt prawa dla złozenia w Dumie o pzyznaniu dodatkowego Kredytu 7 i pół milj. na pokrycie nadzwyczajnych wydatków wynikłych z eksploatacji kolei skarbowych w ciągu r. ub.

Trzęsienie ziemi w Galicji.

Langut 28. O godz. 10 wiecz. odczuło tutaj silne trzęsienie ziemi. W niektórych mieszkaniach popękały sufity. To samo miało miejsce w Lidkowie.

Lwów 28. Odczuło tu silne trzęsienie ziemi. W niektórych domach popękały ściany.

Josja i Turcja.

Konstantynopol 28. Gazeta „Terdżuman” z opowodu mowy ministra Sazonowa, podkreśla zmianę tonu pod adresem Turcji, przywykłej zawsze do groźb. Zmiana ta jest wynikiem zakończenia wojny bałkańskiej i reform wprowadzonych w Ahalolii.

Posel przewierciorca.

Lwów 28. Rusiński poseł do parlamentu wiedeńskiego, Semen Wityk, uciekł do Ameryki, zrobiwszy kilkadziesiąt tysięcy długów.

Znalezienie radium.

Petersburg 28. Z Moskwy donoszą, że podczas odnawiania uniwersytetu tamtejszego znaleziono dwa naczynia szklane, zawierające po 50 miligr. radium każde. Radium zakupione zostało przed paru laty i wskutek niedbalstwa zagubione. Wartość radium kolosalna.

Zawierucha w Albanji.

Wiedeń 28. Wszystkie mocarstwa, nie wycieczając Rosji, zrodziły się już

jak komunikują źródła półurzędowe, na wysłanie do Durazzo oddziału wojsk międzynarodowych. Oddział pozostawać będzie pod dowództwem oficera angielskiego.

Wiedeń 28. Biuro korespondencyjne otrzymuje wiadomości, że w ruchu przeciw księciu biorą również udział wieści Albańczyków. Większa część powstańców waha się, nie wiedząc na czyją stronę przejść. Straty ich w ostatnich walkach z wojskami rządowymi są dość znaczne. Książę wezwał do siebie przywódców Malisorów, dziękował im za wierność i prosił, by powrócili do ojczyzny. Malisorowie niezwłocznie wrócili do Skutari.

Durazzo 28. Miasto strzeżone jest przez 200 włoskich i austriackich marynarzy z kartownicami. Na rejdzie stoją okręty wojenne austriackie i włoskie.

Pożar w cerkwi.

Perm 28. W cerkwi seminarjum duchownego podczas nabożeństwa wieczornego zapaliły się ozdoby z choiny. Do szpitala dostawiono 27 osób. Skutkiem oparzenia zmarł duchowny.

Uszkodzenie mostu przez parowiec. Kopenhaga 28. Parowiec duński „Falken”, uszkodził most łączący wyspę Masedne z Zelandią. Wskutek zepsucia torów kolejowych biegnących przez ten most, komunikacja kolejowa jest chwilowo przerwana.

Echa aresztowania.

Pariz 28. Aresztowany podczas podróży przez Niemcy, jako podejrzany o szpiegostwo przemysłowiec francuski Clement Bayard, ma zamiar skrzyżować policję kolonijską o niesłuszne obraźliwe posądzenie, przynoszące interesowanemu szkodę.

— o —

KRONIKA.**— Przyjazd J. E. Biskupa Zdzitowieckiego.**

Wczoraj o godz. 5 i pół po poł. przybył do Częstochowy J. E. Biskup kujawsko-kaliski ks. Zdzitowiecki, którego na dworcu spotykał duchowieństwo miejscowe, poczem J. E. powozem udał się na Jasną Górę.

— Śpiewy kościelne w Częstochowie

Jakkolwiek chorów kościelnych, dobrych w całym tego słowa znaczeniu, wogóle u nas niema, to Częstochowa stoi pod tym względem najniżej. W czem leży przyczyna tego upadku muzyki kościelnej, która naprawdę posiada w sobie więcej muzyki, aniżeli niejedne utwory świeckie? Przedewszystkiem brakuje nam zamiłowania do śpiewu chóralnego wogóle, a coż dopiero mówić o śpiewie kościelnym; po drugie niema uzdolnionych kierowników śpiewu czysto-kościelnego, któryby był zgodnym z przepisami chóralu rzymskiego, co niejednokrotnie wytykał w „Śpiewie kościelnym” tak uzdolniony i pełen wiedzy rytualista, jakim jest ks. Teofil Kowalski. Podczas śpiewów, wykonywanych niejednokrotnie w miejscowych kościołach naszych — mimowolnie nasuwały mi się słuszne uwagi ks. Teofila Kowalskiego nie mówiąc już o sposobie wykonania, jak czystości intonacji, frazowania, właściwości temp kościelnych i t. d.

Czasby wielki więc pomysł o reformie na tem polu. Wiele nadziei w tym względzie pokładamy w przyjeździe ks. E. Gruberskiego, muzyka kościelnego wytrawnego i doświadczonego, którego wpływ zapewne nieograniczy się jedynie do jednej tylko Jasnej Góry, lecz dobrze oddziała na muzykę kościelną w całym naszym mieście.

b — mol.

— Wice-dziekan w Królestwie Polskim.

Oдноśnie władze częstochowskie otrzymały następujący cyrkularz. Na skutek prośby J. E. Arcybiskupa rakowskiego ministerjum spraw wewnętrznych orzekło, że nie ma już przewidzianego w Królestwie Polskim wice-dziekanów, z tem jedynie zastrzeżeniem, ażeby ci ostatni pełnili tylko obowiązki przewidziane prawem kanonicznym.

Tylko po polsku.

Na ręce p. naczelnika powiatu często chowskiego p. gubernator piotrkowski nadesłał cyrkularz, opiewający, że w gub. piotrkowskiej, w jednym ze Stow. pożyczkowo-oszczędnościowych w korespondencji używano żargonu. Otóż z okazji tego faktu p. gubernator zaznacza, że zgodnie z wyjaśnieniem ministerjalnym w korespondencji wewnętrznej Tow. pożyczkowo-oszczędnościowych w Królestwie Polskim dopuszczalny jest język polski współzrzednie z językiem urzędowym. Przepisy te nie o żargonie nie wspominają, przeto używanie go we wspomnianych instytucjach jest zabronione.

— W sprawie półpasków.

Ze względu na liczne zapytania, podawane częstmi odmowami wydawania półpasków osobom duchownym, władze wyjaśniły, iż prawo na otrzymywanie półpasków posiadają te osoby duchowne, które nie zajmują stanowiska urzędowego, lecz są w charakterze prefektów, nauczycieli, rezydentów, opiekunów, kuratorów szpitali i t. p.

— Z Lutni.

Wobec zapowiedzianego na sobotę 6 czerwca przez „Lutnie” pożegnania sezonu koncertem z udziałem orkiestry, chorów męskich, żeńskich i mieszanych „Lutni” oraz tenora teatru Nowoczesnego w Warszawie p. Janoty — członkowie chorów tak panowie, jak panie proszeni są o punktualne uczęszczanie na próby. Dziś w piątek próba chorów męskich.

— Wycieczka Stow. Rzem.-Przemysłowego.

W niedzielę 31 b. m., jak już zapowiadaliśmy, odbędzie się wycieczka Stow. Rzem.-Przemysłowego do Ostrow. Program zabawy w lesie nader urozmaicony. Między innymi odbędą się wycieczki cyklistów i motocyklistów o mistrzostwo w Sekcji kolarskiej przy Stow. Rzem.-Przemysłowym. Bieg dytansowy 40 wiorst. Dla cyklistów wyznaczono 5 nagród: I—opaska z kryztem emalowanym, II—srebrny żeton duży, III—srebrny żeton mały, IV—duży krzyż brązowy i V—średni żeton brązowy. Dla motocyklistów 2 nagrody: I—żeton srebrny i duży emalowany i II—żeton srebrny mały. Nad to — wycieczki wolnej jazdy, piesze, poczta, confetti i t. p. Wyjazd ze stacji Częstochowa kolei H.-K. o godz. 9-jej rano.

— Wycieczki do lasu w Ostrowach.

Stowarzyszenie „Ognisko Robotnicze” wydzierżawiło na rok cały las od Wielkiego Księcia Michała w majątku Ostrowy—podaje się przeto do wiadomości osób zainteresowanych, że kto by chciał urządzić tam wycieczki, niech się zgłosi do kancelarii Zarządu Stowarzyszenia Krakowska nr. 1.

— Wakujące posady.

Wydział Rekomendacji pracy przy Stowarzyszeniu Wzajemnej Pomocy Pracowników Handlowych i Przemysłowych m. Częstochowy ma do obsadzenia następujące posady:

Zamiejscowe: 1) Korespondenta w językach polskim i rosyjskim; 2) Pomocnika buchaltera ze znajomością języków polskiego i niemieckiego; 3) Pomocnika deklaranta towarowego.

Miejscowe: 4) Buchaltera; 5) Pomocnika buchaltera.

Oferty kierować należy do kancelarii Stowarzyszenia.

— Kielczanie w Olsztynie.

W. środe 27 b. m. 26 uczniów 5-jej klasy siedmioklasowej szkoły handlowej w Kielcach, pod przewodnictwem nauczyciela p. Kostucha zwiedzili ruiny zamku w Olsztynie pod Częstochową.

Napad bandycki.

Na powracających z Częstochowy do Kamyka kupców — Joska i Michała braci Enziów pod Białą napadł jakiś zamaskowany bandyta, który zabrał im 34 rb. 86 kop. gotówką, poczem zbiegł w kierunku Częstochowy.

— Stratowany przez konie.

Wczoraj o godz. 11 rano na Rakowie miał miejsce następujący wypadek. Oto trudniący się wynajmem koni, hiełakł Sitek podczas największego ru-

chu wypuścić ze stajni konie, które poczęły brykać. Traf chciał, że przed domy t. zw. familijne wyszedł z dzieckiem Jan Fornal, którego rozszalałe konie formalnie stratowały. Fornal otrzymał głębokich 5 ran na głowie, dziecko zaś uległo lekkim obrażeniom głowy. Pierwszej pomocy lekarskiej udzielił F. dr. Okusko.

— Kradzież poduszek.

Częstochowskie władze powiatowe otrzymały zawiadomienie nacz. pow. włoszczońskiego, że mieszkańcy Włoszczojowej J. Grabowskiemu skradziono 5 poduszek, wartości 60 rb. Zarządzone poszukiwania łupu, bowiem są pewne dane, iż poduszki te przywieziono do Częstochowy.

— Marka ochronna.

Dziś niema już częstochowianina, który w upalny dzień letni obyłby się bez szklanki owocowej wody owocowej Szwedzkiej. Firma ta była pierwszą nie tylko w Częstochowie, ale bodaj w całym kraju, która wprowadziła ten artykuł, rugując z owocami, ryneków itp. zaprawiane aniliną i sacharyną sokki, limonady, kwasy i t. p., najczęściej z podjejranych fabryk żydowskich. Woda ta naturalnie znalazła odrazu zbyt olbrzymi, co zachęciło licznych naśladowców do podrabiania wody i etykiet. Na rozmaite fabrykaty naklejano etykiety ściśle podobne do etykiet K. Szwedzkiej. Celem ukroczenia tych nadużyć firma ta wystarała się w m. przem. i handlu o markę ochronną, przedstawiającą trzy czarne związane ze sobą koła w czerwonym trójkącie. W marki te będzie zaopatrzona każda butelka, która świadczyć będzie o autentyczności wody Szwedzkiej. Oczywiście cie podobnie takiej marki bywa surowo prawem karane.

— Z walk w „Olimpij—Arenie”.

Wczoraj działo atrakcyjnym poza wymienionymi już zonglerami i tresurą psów Luftmana użalotwowany monolo gista p. W. Wróblewski dał świetny typ chłopa z pod Ojcową w „Letni kach” Dygasińskiego.

Walczyli następujące pary: I — E Radames i dr. Raamez, który został pokonany przez E. R. w 14 minut, II — Sedych i Roland, który został pokonany przez S. w 16 min. I — Spewacek i Pietrzak, który został pokonany w 5 min. i 2 sekundy.

Dziś walczą: I—Von Ivari i Eskale, II—Wildman i Christensen, III—Balganz i dr. Raamez.

Sprawa 82.

Ostatnio rozprawy dotyczyły kwestji zredagowania pytań co do winy oskarżonych.

Wieczorem izba zatwierdziła redakcję pytań.

Ogłoszenie wyroku nastąpi w sobotę o godz. 4-jej po południu.

— Zrebie przybłąkane.

Zrebie błąkające się na ulicy w obrębie 2-go cyrkulu zostało zatrzymane i jest do odebrania w drugim cyrkulu przy ul. Piotrowskiej.

— Zagadkowy napad.

Dziś o godz. 1 min. 40 po północy niewykryty na razie sprawca napadł na Piotra Kłosa (Jasnogórska 11), któremu zadał nożem 2 rany w prawe biodro. Kłosa, po dokonaniu opatrunku w szpitalu miejskim odprowadzono do domu.

— Kontrabanda.

Urzędniccy komory celnej zatrzymali na stacji Herby kolei H.-K. Hercowa oraz Pieczęstą z kontrabandą. Zatrzymane pociągnięte będą do odpowiedzialności sądownej.

— Depesze niedoręczone.

Eugenia Zmysło Aleja 3—55, Ładzińska z Noworadomska.

Zgubiono trzy frachty nr. 170416. 116209 i 012808 z podpisem firmy A. Bandtke. Znalazcę uprzejmie proszę o łaskawe oddanie za nagrodą do biura.

— Dojazd 15. 1163—1.

150 rb. rocznie. Sklep z mieszkaniami i lodownia do wynajęcia zaraz dzielnica odpowiedzialna może być piwiarnia, jatka, piekarnia, ul. Mickiewicza nr. 18. Wiadomość Aleja 19, Marcinkowski.

W dniu 3-go Marca roku bieżącego został otwarty

MAGAZYN

w II-iej Alei № 16, dom p. Imicha.

Z oddziałami damskiej, męskiej, uczniowskiej i dziecięcej

Gotowej Garderoby

Magazyn został zaopatrzony w najnowsze angielskie i francuskie modele po cenach najprzystępniejszych, o czym mam zaszczyt zawiadomić i prosić o zwiedzenie tego magazynu. Zwiedz. nie obowiązuje do kupna. Polecając się Sz. Klient.,
Z poważaniem **R. TRAWIŃSKI.**

CEREZYT PRZECIW **WILGOCI**
od **WODY** 10 NAJOB. NAJW. SZYBSZYCH
ZASKORNEJ. PROSPEKTY SWIADOMA URZĘDOWE BEZPL.
FABRYKA CEREZYTU WARSZAWA

Współdzielczy Skład Żelaza
„RZEMIEŚLNIK”
-rsza Aleja № 12, Telefonu № 92
Skład został znacznie powiększony i zaopatrzony we wszelkie artykuły budowlane narzędzia rzemieślnicze i naczynia kuchenne Wielki wybór aluminiowych naczyń kotlowych pobielanych do bielizny

E. GRABOWSKI GEOMETRA
CZĘSTOCHOWA, II-ga ALEJA 29.
upraw. przez Minis. Spraw.
Na mocy upoważnienia Piotrkowskiej gub. Komisji do spraw włośc. czynności wykonuje po działach pastwisk, zanies. gruntowe, separacje serwitutów i t. p.

POKOST
C. Ch. Szmidtą w Rydze oraz wszelkiego rodzaju farby i gips poleca
Skład Materiałów Aptecznych i farb
ŁAWA ORŁA
w Częstochowie, III Aleja 46.

Stanisławy Ligęzówny
w Częstochowie Teatralna 26.
Rekomenduje Nauczycieli, Nauczycielki, Ochotniczek, Froeblianki, Bony, Nauczycielki na godziny, francuski, niemiecki i nauczycielki muzyki. Cudzoziemki biuro na żądanie sprawadza.
Oraz Kursy dla Ochotniczek i Froebliank, Zapisy nowostopujących kandydatek codziennie od 9 rano do 6 pp. Po ukończeniu świadectwa i posady.
Biuro otwarte od 9 r. do 6 po południu

BOLE GŁOWY, MIGRENE
NATYCHMIAST ULEWA
MIGRENE, WOSIN
BEZWARUNKOWO POWIĄZANE
KOLEJNYM ROZWIĄZANIEM
WIEC ZADAJ APTEKACH: SIKL. APT. PROSZEKAW WYRABIANYCH TYLKO
WŁ. SZCZEP. PODPISEM WYNAJAZDY
A. GASECZNEGO ORAZ INNYCH. PROSZEKAW

Książki do Sacharyny
do wyrobienia w drukarni
F. D. Wilkoszewskiego
w Częstochowie.

Najsukuteczniej tepla pluskwy karaluchy prusaki oraz wszelkie pasożyty, u zwierząt i ptaków
„TITU”
Dostać można w aptekach i skład. aptecz.

Dr. Karol Tomaszewski
ul. św. Barbary № 11, Telefonu № 450.
Choroby wewnętrzne kobiece i dziecięce
Przyjmuje od 9-1 i od 8-7 wieczorem

KRAWIEC
CHRZEŚCIJAŃSKA PRACOWNIA
Najlepiej najtaniej wykonuje
ZAKŁAD KRAWIECKI
Wincentego MARKSA
ul. Ogrodowa № 26.
vis à vis Nowego kościoła św. Rodziny

„POLONIA”
ZĘSTOCHOWA, 2 ALEJA № 19, — GDZIE TEATR PARYSKI
Na sezon wiosenny poleca czapki męskie po 40 45, 50, 75, i wyżej, dziecięce po 20, 4 h droższe; kapelusze filcowe krajowych fabryk; do 1 rb. 25 k., i wyżej, kapelusze wiedeńskie i zagranicznych fabryk najnowszych fasonów; oraz galanterię damską i dziecięcą w zakresie czapnictwa wchodzącą w elegancję i gustownym wykon. podług najświetniejszych fasonów

70%
oszczędności otrzymuje się przy używaniu do prania preparatu
RUBNIT
Sposób użycia w każdej paczce. Cena tablicki 20 kop. Ządać we wszystkich składach aptecznych i mydlarniach.
Główny skład: **Wiktor MATYJEWICZ**
W Warszawie: Grzybowska 57, w Częstochowie; 2 Aleja 20

Potrzebna
jest zdolna paniąka do szycia w prywatnym domu ul. Cerkiewna 9 m. 8 1379

Zginęła
księżeczka władowa kasy „Częstochowska”, nr. 646 1378

Potrzebna
zdolna panna do pracowni sukien Teatralna 23 m. 37

Do sprzedania
zaraz i niedrogo z powodu wyjazdu sklep spożywczy Stradoska 41. 1360

Rower
używany wolne koło torpedo sprzedam Dziśka 21. 1381

Piwiarnia
z powodu choroby żony do sprzedania ul. Ogrodowa 65. 1384

Potrzebny
ślusarz i tokarz żelazny Szczębiński Żelazna 3

Przybiłkaj
się pies Szpicbiły mo zna odebrać za zwrotem kosztów Wiadom' u stróża 2 Aleja 32

Zaraz
do wynajęcia 3 pokoje i kuchnia z wygodami Teatralna nr. 1. 1361—

Lekcji
udziela i przyspabiam na różne świadczenia Adres: 3 Aleja Nr. 57 NikolaJCzuk. 1369

Sprzedam
dom na ul. Warszawskiej 122 z powodu powiększenia interesu do kupna potrzeba 2000 rubli Wiadomość Zarządzie ul. Henryka dom Cierzyńskiego tel. 6-21. 1376

Oprawa
obrazów tanio poleca księgarnia M. Lipskiej

Najtańszy sklep
komisowy poleca świeży towar w dobrych gatunkach, a mianowicie rękawiczki, kapelusze e. c. t. także potrzebna dobra szawacka 3 Aleja 61.

4 pokoje
z oknami południowymi na ogród, kuchnia, wygody do wynajęcia 2 Aleja 28. 1314

Place
do sprzedania przy ul. Szkolnej cena od 25 k. lokaje Biuro Komisowe 2 Aleja 33 1163

Zaraz
potrzebna sklepowa porządna zamieszkoana wia domość 2 Aleja 42 A. Musiałowicza 1356

Kefir leczniczy
z apteki A. Włoszkiego dostać można w mleczarni Ziemiańskiej 2 Aleja 32 i w parku.

Do sprzedania
żelazne łóżko z siatką, bielizniarka i pianino używane Teatralna 16 62 m. 10 —0488

Letnie
mieszkania do wynajęcia w Białej dolnej u panna Warszchy, Cena przystępna: 1366—

Sprzedam
sklep spożywczy zaraz ul. Mała 6 1343

Zakład Wodoleczniczy
Dr. A. Chramca Tow. Akc. Zakopane-Tatry
Leczenie fizykalno — dyetetyczne, kąpiele borowinowe, zowe, elektryczne, Masaże, Gimnastyka, Elektryzacja Rentgen, piele słoneczne i powietrzane.
Otwarty cały rok, Kuchnia wykwiutna
Ceny: od 10 do 30 koron dziennie za pokój z utrzymaniem. Sezon wiosenny i jesienny ceny niższe.
Prospekty na żądanie gratis i franko.

Fabryka B-ci SZCZESNYCH
ul. Zielona Nr. 15, Telef. Nr. 230.
Wyrobia wszelkie wyroby z miedzi, piece kąpielowe urządzenia wodociągowe ogrzewania centralnie i rezerwoary wszelkich wymiarów po niskich cenach.
Dział mechaniczny:
Wszelkie maszyny rolnicze młocarnie maseł i t. p, oraz reperacje maszyn parowych.

JAK SIĘ ROBI MODNA
POŃCZOCHA lub SKARPEKTA
W PRODUKCJI MASOWEJ,
ALBO TEŻ DLA UŻYTKU DOMOWEGO
ZA POMOCĄ
POSPIESZNEJ AUTOMATYCZNEJ
MASZYNY POŃCZOSZNICZEJ

VICTORIA
T^{ma} TOMAS H. WHITTICK-KUNAU i SpA
POSZUKUJE SIĘ NATYCHMIAST W WARSZAWIE I W CZĘSTOCHOWIE WSZYSTKICH MIEJSCOWOŚCIACH
KRÓLESTWA POLSKIEGO I KOBIECY DO ŁATWEJ PRACY
W DOMU WIDOMOSKI PRZYKROTAWACZE NIEODWIDZNE
PRZYJĘCIE ROBOTY ZABWARANTOWANE JEST INSTRUMENTEM
DAJEMY KAŻDEMU MOŻNOŚĆ ZAROBKOWANIA OD 50-100
RUBLI MIESIĘCZNE W CIĄGU KAŻDEGO RODU UŻYTKOWE. WYSTRICH
SZRADA, WIĘCEJ NIŻ 200 RÓŻNYCH DZIEKOCZYNNYCH ZE WSZYSTKICH OKOLIC CIESKARSTWA
PROSZE ZADAJĄC BEZPŁACNIE WARUNKI W ILLUSTROWANEGO PROSPEKTU
T^{ma} WIĄZALNICH MASZYN TOMAS H. WHITTICK-KUNAU i SpA
MOSKWA St. Petersburg
NIEKLESZY WRODIA DOM ATRELOWA OBOZ: 312 NEWSKI PROSP No 40/42 OBOZ

PIEKARNIA
Marcelego Chmielewskiego
Egz. od lat dziesięciu w Alei II przeniesioną została do lokalu własnego przy ul. Teatralnej 48 róg Zielonej Tel 654
Filije: ul. Dojazd 13, ul. Krakowska 35, ul. Siedm Kamienic 24.
Poleca pieczywo znane ze swej dobroci. Sprzedają detaliźnie i hurtowa.
Piekarnia urządzoną została podług nowoczesnych wymagań.
z poważaniem **Marceli Chmielewski.**

SOLEC sezon od 20 maja do 20 września.
Zakład Wód Mineralnych
Siarczano-Słonych
znanych ze swej skuteczności w reumatyzmie, artretyzmie, nerwobólach, zozach, chorobach skórnych przyjmiecie w tym najcenniejsze formach i powikłaniach, **OTWÓRZYŁ NOWY DZIAŁ LECZENIA ZYKALNO DIETETYCZNEGO.** Hydropatia, kąpiele słoneczne powietrzne w lesie sosnowym (250 morgów). Gimnastyka lecznicza masaż, elektryzacja, kuchnia jarska-dietetyczna. Prowadzić dział te będzie pod ogólnym kierunkiem naczelnego lekarza Zakładu Soleckiego dr. Wł. Daniewskiego, b. lekarz leczniczy dr. Tarasewski w Kosowie dr. med. St. Kelles-Krauz. **Ceny niskie.** W pierwszym i ostatnim sezonie dla osób mieszkających w wiliach zakładu dowych, znaczne ustępstwa. Dojazd przez stację kolejową Klec zjazd powozami 7-9 godzin, samochodem 4-5 godzin do Zakładu Informacji, prospektów udziela gratis Zarząd Solec, poczta Stopnica gub. Kieleckiej i dr. med. Kales-Krauz, Rądom, Lubelska 20, w aptekach i w apt. nowach owgo działu

PURGEN
IDEALNY
SRODEK PRZECZYSZCZAJĄCY
DLA DOROSŁYCH I DZIECI
Bezwartościową imitacją i falsyfikaty zawierają te wszystkie pudełka które nie są zaopatrzone w niebieską banderolę rosyjskim napisem oraz u dołu na pokrywie pudełka nie mają zamieszczonej firmy **Dr. Bayer és Társa Budapest.** Pudełko 65 kop. we wszystkich aptekach.
Kierownik Literacki F. J. Galinski